

Visie op een toekomstbestendige bouwregelgeving

Position paper TNO voor het rondetafelgesprek over bouwregelgeving', op 28 mei 2026

Auteur: dr.ir. I.J.J. (IJsbrand) van Straalen, senior scientist integrator TNO

Oproep aan de Tweede Kamer

Het stelsel van bouwregelgeving staat onder druk door toenemende complexiteit. De samenhang en coherentie is na meer dan 30 jaar doorgevoerde wijzigingen afgenomen. Dit remt de bouwopgave en verhoogt de complexiteit voor zowel overheden als marktpartijen. Een **fundamentele herziening van de bouwregelgeving** is nodig.

1. Toenemende complexiteit van de bouwregelgeving: een stelsel onder druk

Het huidige stelsel is inmiddels ruim 30 jaar oud en het is in de loop der jaren telkens op onderdelen herzien en aangevuld. Inmiddels sluit het stelsel niet meer aan bij de huidige tijd en omstandigheden. Nieuwe technologische ontwikkelingen, veranderende maatschappelijke visies, Europese regelgeving en ad-hoc doorgevoerde wijzigingen in de loop van de tijd maken het stelsel van bouwregels steeds ingewikkelder om toe te passen in de dagelijkse praktijk. Voorbeelden zijn:

- Bij optoppen en renovaties van woningen blijft de kwaliteit achter. In 2012 is besloten om voor verbouw de nieuwbouweisen te verlagen tot het indertijd vergunde kwaliteitsniveau. In de praktijk is dat vaak het minimale niveau voor bestaande bouw, zoals het ontbreken van eisen aan geluidswering tussen woningen. Verschillende gemeenten zien nu dat in die gevallen de woningen lastiger te financieren zijn en in de toekomst niet-verhuurbaar of onverkoopbaar worden. Hun oproep is dan ook om het kwaliteitsniveau weer terug te brengen naar nieuwbouwniveau.
- Nederland zet sterk in op een circulaire economie, waardoor biobased materialen steeds vaker worden toegepast in de bouw. Het huidige Besluit bouwwerken leefomgeving houdt echter onvoldoende rekening met de specifieke brandbaarheid van deze materialen. Tegelijkertijd veranderen de omstandigheden waarin mensen wonen ingrijpend. Zo blijven mensen steeds langer zelfstandig thuis wonen, wat de vraag oproept of ouderen met een beperkte mobiliteit bij brand nog tijdig kunnen vluchten. Daarnaast neemt het aantal hoge appartementengebouwen toe, wat nieuwe uitdagingen met zich meebrengt voor een veilige evacuatie bij brand. Deze ontwikkelingen maken duidelijk dat een fundamentele herziening van de brandveiligheidsregels noodzakelijk is.
- Om de kosten voor nieuwbouw te verlagen heeft de adviesgroep STOER geadviseerd om de eisen aan trappen in woningen te verlagen. Dit resulteert in steilere trappen, maar ook een grotere kans op ongelukken en daarmee hogere zorgkosten. Het is een politieke keuze om te bepalen of deze ontwikkeling maatschappelijk aanvaardbaar is.

Tekortkomingen en barrières in de huidige bouwregelgeving hebben invloed op de kwaliteit, remmen de bouwopgave af en verhogen de complexiteit (en administratieve en bestuurlijke kosten) voor zowel de overheden als marktpartijen.

2. Begrijpelijke bouwregelgeving door heroverweging van grondslagen

Een brede, samenhangende herziening van de bouwregelgeving is noodzakelijk. Volstaan met het aanpassen van enkel losse onderdelen is helaas geen optie. De laatste grote herziening dateert uit 1992; het is tijd om de bouwregelgeving weer toekomstbestendig te maken.

Dit leidt tot:

- Versnelling van de bouwproductie en realisatie van maatschappelijke doelen
- Lagere administratieve en bestuurlijke lasten en minder faalkosten
- Meer mogelijkheden om innovatieve oplossingen toe te passen
- Lagere maatschappelijke kosten

Om in een zo kort mogelijke tijd tot de juiste aanpassingen van het stelsel van bouwregelgeving te komen, stelt TNO een stapsgewijze routekaart voor. Deze is nader onderbouwd door TNO in het onafhankelijke onderzoek uitgevoerd in opdracht van VNG, IPO en Brandweer Nederland¹. Het is een pragmatische en gefaseerde aanpak met het huidige stelsel als uitgangspunt. Daarbij worden gesignaleerde ontwikkelingen, tekortkomingen en afwijkingen verwerkt, in samenhang met een actualisering van de integrale grondslagen en uitgangspunten van de bouwregelgeving. Hier kan invulling aan gegeven worden door de uitrol en begeleiding van het proces in handen te geven van een begeleidingscommissie. De benodigde werkzaamheden zullen worden uitgevoerd door een “bouwautoriteit” bestaande uit een team van bouwregelgevingsexperts.

Contactpersoon: *Tim Kreuk, manager Public Affairs* (tim.kreuk@tno.nl)

¹ Dr.ir. I.J.J. van Straalen, Ir. H.G. Burggraaf, “Visie op een toekomstbestendige bouwregelgeving”, TNO 2026 R13031, mei 2026